

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยที่ได้มีการโอนการศึกษาประชาบาลจากความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 เป็นต้นมา ได้เพิ่มภาระและความรับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการบริหารการศึกษา ได้มีการแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ขึ้นรับผิดชอบในการบริหารการศึกษาแทนฝ่ายกระทรวงศึกษาธิการ คือหัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ตำแหน่งดังกล่าวนี้เป็นตำแหน่งใหม่ ควรจะได้ศึกษาดูว่ามีความเหมาะสมและเกิดผลดีในการบริหารการศึกษามากน้อยเพียงไร ในการวิจัยเรื่องบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ครั้งนี้ ได้กำหนดกระบวนการทำงานเป็นขั้น ๆ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ มีลักษณะที่แยกได้ 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่รวบรวมคนควาจากตำรา บทความ ระเบียบ คำสั่ง ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลที่ได้วิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคใต้
2. กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา ส่วนอำเภอ และกิ่งอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดในภาคใต้
3. กลุ่มครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้

สำหรับหัวหน้าส่วนการศึกษามา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่มี การสุ่มตัวอย่างจาก 14 จังหวัด ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนการศึกษาจำนวน 14 คน หัวหน้าหมวดการศึกษาจำนวน 113 คน

การเลือกจังหวัดตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จาก 14 จังหวัด ได้จังหวัดตัวอย่าง 4 จังหวัด คือ สงขลา ปัตตานี ตรัง และสตูล

กลุ่มครูใหญ่ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) มารอยละ 15 ของจังหวัดตัวอย่าง ได้จำนวนครูใหญ่ทั้งสิ้นจำนวน 223 คน ซึ่งสามารถแยกรายละเอียดตามจังหวัดต่าง ๆ ได้ดังนี้ จังหวัดสงขลา 87 คน จังหวัดปัตตานี 66 คน จังหวัดตรัง 40 คน และจังหวัดสตูล 30 คน

รวมประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ 350 คน

จำนวนประชากรทั้ง 3 กลุ่ม สามารถจำแนกรายละเอียดของกลุ่มประชากรออกได้ ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม'จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	หัวหน้าส่วน การศึกษา	หัวหน้าหมวด การศึกษา	ครูใหญ่	รวม
ชุมพร	1	8	-	9
ระนอง	1	4	-	5
กระบี่	1	6	-	7
พังงา	1	8	-	9
ภูเก็ต	1	3	-	4
สุราษฎร์ธานี	1	17	-	18
นครศรีธรรมราช	1	16	-	17
ตรัง	1	6	40	47
พัทลุง	1	5	-	6
สงขลา	1	10	87	98
ปัตตานี	1	9	66	76
ยะลา	1	6	-	7
นราธิวาส	1	10	-	11
สตูล	1	5	30	36
รวม	14	113	223	350

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เอกสาร หนังสือ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยแบบสอบถาม 1 ชุด ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้ง 3 กลุ่มเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาในการบริหารการศึกษา คือการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ

การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารการศึกษาของหัวหน้าหมวดการศึกษาในเรื่อง การมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ โดยได้กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละด้านไว้ดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการ และการร่วมมือกับชุมชน
2. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การสรรหา การบำรุงรักษา การพัฒนา และการให้พินิจจากงาน
3. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย หลักสูตร แบบเรียน การวัดผล การนิเทศการศึกษา การฝึกอบรม
4. การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ ประกอบด้วย งานสารบรรณ สวัสดิการ งบประมาณ การประกวดราคา การจ้าง ทะเบียนประวัติ บัญชี และอื่น ๆ

เมื่อได้กำหนดขอบข่ายของงานทั้ง 4 ด้านแล้ว จึงได้ร่างแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด และได้นำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไข เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาได้แก้ไขแล้วได้จัดพิมพ์ และนำแบบสอบถามจำนวน 35 ชุด ไปปรึกษากับผู้บริหารการศึกษา 3 ประเภท คือหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และได้นำแบบสอบถามดังกล่าวนี้อีกส่วนหนึ่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา คือผู้เชี่ยวชาญกองการศึกษาเทศบาล ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา ฝ่ายมาตรฐานกองการศึกษา ฝ่ายบริหารประถมศึกษา กองการศึกษา และฝ่ายสนเทศกองการศึกษา กรมสามัญศึกษา เพื่อขอ คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดคืนมาแล้ว ได้นำมา พิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดูความเหมาะสมและแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง ผลสุดท้าย ได้มีการแก้ไขการไขถ้อยคำส่วนไว้ในกระตกรัด คัดข้อความที่ไม่เหมาะสมและซ้ำซ้อน ออกไป ในที่สุดเหลือแบบสอบถามครั้งสุดท้ายจำนวน 63 ข้อ และคำถามปลายเปิดอีก 4 ข้อ รวม 67 ข้อ โดยแยกตามลักษณะของงาน ดังปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนข้อและลักษณะความสำคัญของงานแต่ละประเภทของแบบสอบถาม

ประเภทของงาน	จำนวนข้อ	ร้อยละ
การมีความสัมพันธ์กับชุมชน	15	23.81
การบริหารงานบุคคล	18	28.57
การบริหารงานวิชาการ	17	26.98
การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ	13	20.64
รวม	63	100

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือจากหัวหน้า
 แผนกวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังอธิบดีกรมการ
 ปกครอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้อธิบดีกรมการปกครองออกหนังสือขอความร่วมมือ
 ไปยังจังหวัดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยจะไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือให้ผู้ว่าราชการ
 จังหวัดแจ้งให้หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนประถม
 ศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ทราบและให้ความร่วมมือในการวิจัยเรื่องนี้ด้วย
 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ตอบ พร้อมทั้งส่งซองและแสตมป์ไปให้ผู้ตอบ
 เพื่อให้ผู้ตอบส่งคืนผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยเริ่มส่งแบบสอบถามไปเมื่อวันที่ 9 มกราคม
 2521 และให้ผู้ตอบส่งคืนภายในวันที่ 25 มกราคม 2521 เมื่อถึงกำหนดเวลาดังกล่าว
 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวนหนึ่ง ผู้วิจัยจึงได้ทำหนังสือเตือนครั้งที่ 1 ไป
 จนถึงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2521 จึงได้รับแบบสอบถามคืนมาดังรายละเอียดตามตาราง
 ที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

กลุ่มประชากร	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
หัวหน้าส่วนการศึกษา	14	13	92.86
หัวหน้าหมวดการศึกษา	113	86	76.11
ครูใหญ่	223	175	78.48
รวม	350	274	78.29

การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้เวลา
รวบละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาในการบริหาร
งานทั้ง 4 ด้าน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เป็นตารางความถี่
หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา กลุ่มหัวหน้า
หมวดการศึกษา และกลุ่มครูใหญ่ โดยการเปรียบเทียบหาค่าเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่ม
ในงานแต่ละด้าน เพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษา

4. แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) ของความถี่ของคำถามแต่ละข้อ
โดยจัดเป็นตารางคำตอบของกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่
โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. เปรียบเทียบงานระหว่างกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
โดยใช้ตามรวมของร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Means) ของแต่ละ
ข้อโดยใช้สูตร

3. หาค่าความกระจายของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความเบี่ยงเบน
เฉลี่ย (Standard Deviation) หาได้จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

$\sum fx$ = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

$\sum fx^2$ = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนยกกำลังสองกับความถี่

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด